

Kala

Eesti geograafiline asend ja rohke arvulised siseveekogud on kalapüügi heaks eelduseks. Meie rahvuslikul söögiseadlil võinuks kalatootudel olla võrdlemisi tähtis koht. Kahjuks ei saa seda mineviku kohta mitte kinnitada. Kalatootude suhtes valitsesid meil tihti eelarvamused, mis takistasid nende toitude levikut. Võtame näiteks tursa. Norras on tursk rahvuslikuks toiduks, mille serveerimist ühelgi juhul ei peeta vae- suse tunnuseks. Tursast osatakse valmis- tada sadu mitmesuguseid maitsevaid roogasid ning kõikjal propageeritakse tursatoite, sest katsed tõendavad, et tursaliha on väärtuslikumaid toite.

Meil takistas tursa kasutamist pec- nutsemistõbi. Leiti, et tursk sobib vaid vae- suse elanikkonnale. Jõuka- mad söid turska ainult harva ja häbeli- kult. Selle järeldusel olid kalamehed kimbus tursasaga realiseerimiseks. Seda „mittepeent“ kala parem ei püütudki, või siis kasutati saak loomasöödaks.

Teine alaline valulaps oli raim. Kes tunnevad Pärnust, teavad, milline oli seal sageli kevadeti olukord raimede turustamise ajal, eriti kui püük hästi õnnestus. Asjatult ootasid kalamehed oma paatidega Suuresilla otsas. Ostjaid ei olnud või siis pakuti sellist hinda, et üldse polnud mõtet merel raimi püü- da ja paadiga linna vedada. Tihti ter- ved naaditised raimi hukkusid. Tõsi, kaugealal seismaal raimi järele oli nõud- mine võrdlemisi suur, mida tõendas see, et isegi Tartumaalt sõideti hobusega Pärnумаale raimeranda. Transpordi- olude korraldamatus ei võimaldanud aga raimede müüki laiemale piirkonnale.

Suuri raskusi oli ka Peipsi tindi turustamisel. Ka see kala kuulus „mitte-

peenete“ kalade hulka, mis selletõttu leidis vähe toiduna tarvitamist. Kordu- valt peeti nõu, kuidas tinte paremini kasutada, kas põlluväetiseks või looma- toiduks.

Nüüd erakorralistes oludes tundu- vad kõik sellised peenusevad arvami- sed otse solvamiseks toidu vastu ja nad on ka seda tõepoolest. Vist mõnedki neist, kes varem tursale viltu vaatasid, istuvad tänava kevadel kannatlikult merejälgi ja ootavad igatsusega, et ometi mõni tursk hakkas õnge. Nad mõista- vad nüüd, et tursk on siiski maituspala. Juba sellel põhjusel on täiesti aja- kohane laulatuslik kalaaktsioon, mis peab teed rajama kalatootjate laiemale kasutamisele. Praegustes sõjaoludes, kus muudest toitudest olude sunnil kipub tulema nappus, omab kala rahva toitlus- tamise seisukohalt väga suure tähtsuse.

Kalaaktsiooni peamiseks langeb kala- meestele ja asutustele, kes tegelevad kalade soolamise, suitsetamise, muul vii- sil konserveerimise ja tarvitajaskonnale kätte toimetamisega. On loota, et need kõik teevad oma parima. Ent ka muu osa rahvast ei tohiks jääda pealtvaata- jaks. Kui ringi vaatame, siis näeme, et igal on võimalik kalaaktsiooni korda- minekuks kaasa aidata. Paljudel juh- tudel just tegelikult, sest kalastamise võimalused pole kaugelki kasutatud. Muidugi ei tohi kalaaktsiooni ajalgi kalapüük kujuneda rõõvpüügiks, kuid võimalusi leidub küllalt ka normaals- püügi piires. Kalaaktsiooni ei ole asja- tult nimetatud tema algatajate poolt järjekordest eesti rahva suurüri- tuseks. Võtame kalaaktsiooni omale südamelehedasaks ja hoolitseme selle eest, et see kujuneks suurürituseks.

Korraldatakse Eesti esivõitlused jalgpallis

Osa võtavad jalgpallimeeskonnad kõikidest maakondadest ja linnadest

Nagu juba varem teatatud, lasub Eesti spordi uuesti ülesehitamine ja juhtimine praegu Eesti Omavalitsuse Haldusdirektoori- umi Rahvakasvatuse Talituse Noorsoo- ja Spordiosakonna õlgadel. Seoses üldiste orga- niseerimistöödega on nimetatud poolt otsus- tatud korraldada algaval hooajal taas Eesti esivõitlused jalgpallis, mille kohta teatakse- se lähemalt järgmist:

Esivõitlused jalgpallis 1942. a. korralda- takse üldklassis, kusjuures organisatsioonid liigitatakse nelja ringkonda.

Põhja-Eesti ringkonda kuulvad Harju- ja Läänemaa ühes Tallinna, Nõmme, Haapsalu ja Paldiski linnadega ning Hiiumaa ja Muhu saartega;

Ida-Eesti ringkonda Viru- ja Järvamaa (põhja pool seda otsejoont, mis ühendab Mustjõe—Ambla—Tamsalu) ühes Narva, Rakvere ja Tapa linnadega ning Ambla ale- viga;

Lõuna-Eesti ringkonda Tartu, Võru, Val- ga ja Petserimaa ühes Tartu, Võru, Valga, Petseri ja Tõrva linnadega;

Kesk-Eesti ringkonda — Pärnu, Viljandi-,

Järvamaa (lõunapool seda otsejoont, mis ühendab Mustjõe—Ambla—Tamsalu) ja Saa- remaa ühes Pärnu, Viljandi, Türi, Põltsamaa, Palde ja Kuressaare linnadega.

Esivõitluste otstarbekohaseks läbiviimi- seks loetakse ringkondade võistlused eelvõist- luseks ning ringkondade võitjate vahelised võistlused lõppvõistluseks. Lõppvõistlustele pääsevad Põhja-Eesti ringkonnast 2 esimest meeskonda, ja Ida-Eesti, Lõuna-Eesti ning Kesk-Eesti ringkondadest ringkonna-meistrid.

Esivõistlustest on õigustatud võtma osa kõik end. Eesti Spordi Keskkliitu kuulunud ja eadepidi registreerimisele tulevad organisat- sioonid kahe meeskonnaga, välja arvatud Tallinna linn. Tallinnast võivad osa võtta end. J. S. „Estonia“, S. S. „Kalev“, V. S. „Sport“ ja Ü. E. N. U. T. O. Kahe meeskonnaga. Ring- kondade võistlused algavad maikuu kolman- dal pühapäeval ja lõpevad hiljemalt juulikuu teisel pühapäeval. Võistluste süsteemi mää- rab kindlaks pallimängu ala inspektor. Lõpp- võistlused algavad hiljemalt augustikuu esi- mesel pühapäeval ja need peetakse punkti-

süsteemis. Võidult arvatakse 2, viigilt 1 ja kaotusest 0 punkti. Võitjaks loetakse suur- ma punktide arvu omandanud organisatsioon. On aga mitmed osavõtjad punkte saavutanud võrdse! lahendatakse paremus küsimus li- savõistlusega, mille aja ja koha määrab pli- limängude ala inspektor, arvestades võisti- orgi soovidega. Esivõistlusteks tuleb „mit- satsoonid“ end ühes anda hiljemalt 7. maila- k. a. kirjalikult Haldusdirektoriurimi Rahva- kasvatuse Talituse Noorsoo ja Spordi Osa- konna pallimängude ala inspektorile. Hiline- nud ülesandmisi võtab arvesse ja otsustab pallimängude ala inspektor, kui täiendav ülesandmine ei sega väljaloositud või alanud võistluste käiku. Ühes esivõistlustele ülesand- misega tuleb organisatsioonil esitada palli- mängude ala inspektorile nimekirja vastava mängijate allkirjadega, sünniaja ja isanime- ga mängijate kohta, kes esindavad organi- satsiooni esivõistlustel. Mängija, kes on an- nud oma allkirja rohkem kui ühele organi- satsioonile, ei saa esivõistlustest üldse osa võtta.

—:—

Maipüha 2. mail

Berliin. (DNB). Saksa rahva rahvuslik pü- dupäev langeb tänava reedele päevale. Seepä- rav on juht ostanud, et tänava on pühaks mitte 1. vaid 2. mai. Sel päeval tuleb tööst vabastada võimalikult kõiki töölised, välja arvatud need, kel- lele ülesanded põllumajanduses seda ei luba. Kõi- gile töötajale pühakeja võimaldamiseks jäävad pi- dustused sel päeval ära.

Venes oli 318 eesti asundust

Nõukogude Liidust Eestisse saabuvad eestlased elustavad oma sealsete asunduste hävitamisest, jättes küüditamiseks ja varanduste äraarvamise. Et eestlaste osa Vene põllumajanduses ei olnudki nii väike, kui sageli arvatakse, selgub andmeid, mis on korjatud vabariikluse algusaegadel.

Esimesed andmed eesti asunduste kohta Vene- maal ilmusid 1906. a. millal eestlane J. Meemutit ei- mad avaldas. Tema järgi oli siis Venemaal 100 eesti asundust. Kirikuõpetaja A. Nigol kõneleb 1918. a. juba 318 asunduse. Pärast seda algas ka asunduste „liikvideerimine“.

Eestlasti elas omal ajal: Peterburis 50.000 üm- ber, Pensaas 100, Simbirskis 2000, Nižni-Novgoro- dis 200, Moskvas 8000, Vladimiris 180, Siberis 40.000 (!), Samaaras 2500, Kiievis 200, Odessas 150, Harkovis 300, Donetskis piirkonnas 200, Schel- selburgis 2000, Gatšinas 4000, Vjatkas 400, Oud- ova maakonnas 40.000 Kallugaas 300, Orjolis 700, Volodgas 7000, Arhangelskis 400 jne., kokku ligi 200.000. Muidugi opteerus neist margatav osa ko- dumaale, aga ka enamlaste algusaegadeks jäi küllal- dast eestlasi Nõukogude Liitu.

Kõige paremini korraldatud eesti asundused olid Kaukaasias. Krimmis, Samaara ja Simbirski kubermangudes, Peterburi kubermangus ja Siberis.

Isegi Kesk-Aasias, Vernõi liivakõrbes ja Mongoolias, leidis etevõttekile eestlasi. Sinna põ- genesid nad peamiselt sunnitõttude, kuhu vene tsaarivalitsuse sulased eestlasi läkitasid.

Kamast shokolaadi

Meie kodumaa põllud annavad nüüd toltvat liisandust ka šokolaadile. A. Brandmanni („Kara- mell“) tööstuse šokolaadimeister Peeter Papp lei- tas pärast pikemaid katsetamisi sobiva segu „kodu- maise“ šokolaadi tootmiseks — kama. Viimane koosneb teatavasti keedetud, kuivatatud ja röstitud rukist, nisust, ühastest ja hernepest, mis pärast jahvatamist segatakse või, piparipulbri, veidi ja- vatatud kakaobude ja suhkruga. Nii saadi kama- šokolaad, mida meie lapsed selle maitsevuse pärast meelsasti söövad ja mis ka hiljem, rahu aegadel, kindlasti säilib ka meie koha.

Anaüüside põhjal on kindlaks tehtud, et 1 kg kamašokolaadi tootvuse võrdub 5070 kalooriale. Võrdluseks olgu mainitud, et sealiha-kilo tootvuse on ümarguselt 500 kalooriat. „Kodumaa“ šoko- laad sisaldab täielikult rasva, suhkrut ja proteiini.

Puuvilla asemele nisu

Ankara. Egiptuse põllumajanduse ümberkorjamine puuvillakasvatamisel ni- sukasvatamisele tekitab põllutöölisele kas tu- duvat tööpuudust, sest niiskuskasvatuse nõuab vähem käsi kui puuvilla harimine. Palju põllutöölisi on vallandatud, eriti niigimõist- ja ja suuremates erandisates. Nüüd kaalub Egiptuse valitsus hädaabi-tööde korraldamist nendele töötutele.

Kunstikunni maagaasist

Bukarest. Rumeenias leitud märkimisvää- ralt palju maagaasi. Mis seni peamiselt kasuta- mist leidis valgustuse ja teatavate tööstusettevõtte- jooksuna. Kuna aga sellega maagaasi tootvõit- veld täielikult ei suudetud ära kasutada, siis uuri- takse tema uusi kasutamisevõimalusi. Üksikasjalisel katsetamisel on õnnestunud töötada välja meetod, mille põhjal maagaas on aluseks sünteetilise kunni tootmisele. Rumeenia kunni ümbertöötajate ja ühe saksa kontserni poolt kaalutakse võimalusi kasu- tada ära rumeenia maagaasi selleks otstarbeks.

Uusi sõitajaid koduloomadele

Stockholm. Põllumajanduslik olukord sun- ni ka Rootsis ära kasutama kõiki võimalusi, et leida tarvilikke sõitajaid koduloomadele. Tasu- loosi vabrikud on üle läinud kunstliku sõitajate valmistamiseks, mis sai kiiresti teatavaks su- füt- telluolus sõida nime all, sest loomad sõid heame- lega seda toitu. On ilmnunud, et ka kuuse- ja männaokasid, mis samasuguse toiteväärtusega kui õed on osutunud loomatoiduks kohaseks. Pealegi sisaldavad nad tähtsaid vitamiine, mis kasutatakse ära loomade poold. Ka pähklid on oma valgu- ja vitamiinirikkoisega on hea- lade heaks toidaineks. Lõpuks toodetakse puust ka suure valgusisaldav- usega setteõõti, mida võib kasutada edukalt sigade, lehmade ja hobuste söötluks.

Rändav raamatukauplus rindel

Üks huvitavamatest ja väärtuslikematest kul- tuisaavutustest saksa sõdurite hoolitsenise a'al on rändav rinde raamatukauplus.

Raudteevagunites ja suurtes õnnibussides on seadistatud riiulid, mis mahutavad kuni 3.000 köi- det. Need raamatukauplused tulevad ise sõdurite jaude isegi kuni rinde eespoolel, kus nad on ikka meeldivad nähtud kutsu- lise. Ka valitud raade suuremates linnades on seadistatud sarnased raamatukauplused. Nende ülesandeks on hoida ja hinaldada raamatute kaudu linna vaimset sidet rinde ja kodumaa vahel.

Hinnakirju tuleb rangelt täita

Ka liigindeade maksjaid ootavad karmid karistused

Märtsikuu teisel poolel tuli kindraikomiss- ariadi hindade-osakonnal karistada rida juksurirühmisi, kuna neil ei olnud olemas hinnakirju või ei olnud veel asetatud nähta- vale kohale. Huk käsitöölisi, ritsepaia ja pesumaja püüdis konjunktuuri ära kasutada sel teel, et nad nõudsid kõrgemaid hindu kui kindlaks oli määratud või varem tarvitusel.

Rasked karistusi määrati spekulantidele, kes püüdis kaubavahetusest äri teha ja ri- kastada oma rahvakaaslaste kulul. Nii näi- taks konfiskeeriti ühest erakorralist Tallinnas hilja maha, seebi, riide, paberosside, tu- baka-, nisujahu-, šokolaadi- ja kompveki-, suhkru-, petrooleumi-, õmblusnõelid- jt. tagava- rusid.

Peale nende mitme tuhande riigimarga

suuruste karistuste määrati veel huk maksu- kohustuslikke hoiatusi seal, kus ei ole tege- mist karitaktika eksimustega.

Tulevikus tuleb siiski nõuda, et kõik töö- duslikud ettevõtted peaksid rangelt kinni määratud hinnaseeskirjast või kahtluse korral astuksid ühendusse hindade-osakonnaga, et saada teada õiged hindu. Igati peab oma hindu nii korraldama, et talle ei saa vaadata kui liigkasuvõtjale. Kes toorainete või abi- vahendite ostmisel peab maksma liig kõrgeid hindu, sel tuleb sellest teada, et ise hoiduda karistusest. Ühelgi juhul ei tohi keegi „elle- pöörata“ oma tootmiste kallimale osta. Määrat- tud karistused olgu hoiatuseks. Kui hinna- distsipliin silmapilkselt ei parane, ei või keegi enam arvutada pehmusega.

—:—

Krahv P. Manteuffeli 100-daks surmapäevaks

Mõeldud sajaku 20-ndal aastal tekkis eisaik meie kirjanduse arengus. Mõõdukas kümmeaastane aeg, milal . . . ilmunud ühtki ilmaliku sügava teost peale kalendrite. Alles 30-ndate aastate lõpul krahv P. Manteuffeli esilestundmisega võis tähele panna kirjan- dustoodangu kiiret elavumist.

Peter Manteuffel, 9 mõisa ja 2 karjamõisa pärisnärha, oli aadlisesusest kirjamehera eesti talupoegi pühitud oma õpetlike jutu- paladega korduvalt kasvatada ja harida. Ta oli iselaadi mõisnik, meisterdas lennumasina, kirjutas eestikeelseid jutte ja luuletusi, tege- les kunstide ja teadusega ning peale selle koolitas eesti noort võrsunud aineiselt kehvi haridushimulisi noori.

Nüüd, 26. aprillil käesoleval aastal, mil möödub 100 aastat tema surmast, ei ole muil- tuseta heita pilku tema loominguks.

Manteuffeli sulest ilmus a. 1838 eestlas- tel: hubaseks ajavõtiks sümboolne juturaa- mat „Aevaste peergu valgusel“, mille lõpul leidis „Pühendussõnad raamatut autoril: „Eesti-ma rahvas! olgo se teile mälestuseks, et teie mo meilest armad ollete.“ Manteuffeli koostatud ajavõtte-raamat, sisaldas valme ja pikema jutustuse meie rahva elust-olust, võit- tis lühikeste aja jooksul lalalades tähelepanu rahva seas. Seda raamatut osteti niivõrd palju, et aasta pärast (1839) anti välja teine trükk. Nii elava vastuvõtu osaliseks poln- üv „Eesti juturamat varemni saanud.

Vold. Kiivit.

Toidunormid Lätis

Saksamaal kehtima pandud uus korda elanike varustamise toiduaintega rakendati 13. aprillist alates ka Lätis. Uue korra täie- lik rakendamisel määrab kodanike toidu- ainetehuiga nende töö iseloom.

Kõik leivavilja tagavara tuleb Läti põllu- meestel Riia kindralkomissari korraldusel elanike kindlustamiseks leivaga kuni järgmise lõikuseni ära anda 30. aprilliks. Oma vasa- vase üleskutesse komisсар juhtis tähelepanu, et põllumeestele maa tagasandmisel ja muude soodustuste jagamisel tulevikus arvestatakse nimelt ka nende kohusetruudust käesolevaks aktsiooniks.

Prantsuse rahvapartei juhile

visati pomm

Parisisist. Kui Prantsuse rahvapartei juht Jacques Doriot kõneles Renne'i linna- teatris, visati kõne lõpul teiselt rõdult käsi- granaat lavale, kus seisid Doriot. Granaat kukkus parterri esimese ja teise rea vahele, kust selle haaras keegi klümmavereine nais- isik ja viskas orkestriruumi.

Plahvatus rebis lahti lava puuosi ja vigas- tas muusikariistu. Üks isik sai kergesti ha- vata. Kooslojad vastasid atendaadile marsel- jeest laulmisega ja elavate sümbooliaaval- dustega Doriot'le.

Türgis tabati GPU agente

Ankara. (DNB). Pärast atentaati sui- saadik von Pappenile õnnestus Türgi politseiil juba lühikesa aja jooksul kindlaks teha atentaadi surmasaanud vandenõulase Omar Tokati lei- kut. Seega avastati ka ta sõpradering ja vangistati Jugoslaaviast pärit olevad kommu- nistid Adurrahman ja Sullyman. Neilt saadi täpsed andmed atentaadi tegelike algataja- ja organisearijate, GPU agentide Pavlovi ja Kornilovi kohta.

Pavlov varjas end Nõukogude Vene pea- konsulaadi hoones Istanbulis, kuid anti lõpuks välja, kuna aga Kornilov mõni päev pärast atentaati oli Ankaras saanud rongile, et üle Kayseri-Sivas-Erzurumi-Karsi reisida Nõu- kogude Liitu.

Türgi politsei näpunäitel algas rong liikumist eriti aeglaselt, nõnda et teel talle üks politseiauto järele jõudis. Kui rong saabus Kayseri jaama, piiras politsei rongi sisse ja andis kõigile reisijale käsu rongilt lahkuda. Nõukogude reisijad olid esimese klassi ku- pees seda käsku ei tähtnud. Pärast lühikest „piiramist“ murisid türgi politseinikud see- järele te kupeesse ja tegid päevapiinide varal kindlaks, et kupees viibis ka tagaotsi J. Kornilov. Ta vangistati kohal ja toodi erirongiga Istanbuli, kus politsei ta andis üle eelu- misvõimudele.

—:—

1942. a. külvi kava

Põllumajandusjuhtide ülesandeid tootmislahingus

Tootmislahingu kohalike põllumajandusjuhtide jaoks, kes nüüd on asunud ühea ülesannete täitmi- sele, on Põllutöödirektoriurimi poolt valmistatud tegevuse juhtnõuad, mis kõige ligemal ajal neile kätte antakse. Juhtnõuad on koostatud vastavalt tootmislahingu tänavastele ülesannetele.

1942. a. külvi kava näeb ette: taiviljade külvi- pinna suurendamist kuni 200.000 hektaarini, kar- tul külvipinna suurendamist kuni 120.000 hekta- arini, küüditamiste külvipinna suurendamist kuni 30.000 hektarini, süvisu külvipinna suurenda- mise kuni 50.000 hektarini, pealeselle tarviliku heinaseenne ja võimalust mooda ka keedu- ja loomasööda-juurviljaseenne kasvatamise ning loo- masöödate tootmise, säilitamise ja töstmise.

Külvikava teostamiseks on võimalused piiratu- mad kui kunagi varem. Tulemus saavutatakse al- nult siis, kui kõik korraldused täpselt täidetakse.

„Korraldus- ja organisearimistöö langeb kohalikele põllumajandusjuhtidele, kes oma isikliku eeskujuga, heatahtlikult nõuandega ja heanaaberliku soovitu- sega kaasa tõmbab ilma igasuguse sunduseta kõik oma piirkonna põllumehed selleks, et kindlustada piirkonnas külvitööde õigeaegne teostamine.

Põllumajandusjuht peab tundma oma piirkonna talude üldist seisukorda. Ta peab juhtnõuade ko- haselt muretsema kohe oma piirkonna talude üle- vaate järele küsimuste kohta: kuipalju vaja- takse piirkonnas põllutööd — mehi, naisi ja kar- jaseid, kuipalju on piirkonnas kindla töötajate, kes võivad põllutöölistena kõne alla tulla, kuipalju on väiketa- lused töötajad, kes võivad, väljaspool töötada päevalistena, kuidas talud on varustatud tööhobustega, kuidas on piirkond varustatud põllu- tööriistadega, kas on piirkonnas talusid, kus on puudus viljaseennest, kuidas teostatakse piima-

vedu ja kuidas on seda võimalik otstarbekamale korraldada.

Tootmislahingu raames tuleb kohalikel põllu- majandusjuhtidel kevadtööde hooajal segitada, kus see on vajalik, külvikava, millisel määral üht või teist kultuuri külvata, anda nõu ja selgitada, kuidas erakorralisel ajal rakendada maaharimise võtteid. Tal tuleb korraldada ja organisearida põllutööde läbiviimist omaabi, ühistöö, ühiskasutamise või mõnel muul sobival viisil sõjas kannatanud talun- deis. Samuti on vaja korraldada ja organisearida piima ühisvedu, külvi- ja koristamismasinat ühis- kasutust. Kuna masinistu ei ole praegu võimalik juure soetada ja hobustest on suur puudus, tuleb kõik olemasolevad riistad ja iga hobutootud riis- tuseid ära kasutada. Põllumajandusjuht tuleb jäi- gida, et kõik tööjõulised kodanikud määruse ko- haselt oleksid tööle rakendatud. Kui piirkonnas leidub talun- deid, kel puudub viljaseenne, siis tuleb neile kaasa aidata seemne muretsemiseks. Heatahtliku kaasaaitamisega ja olukorra õigesti mõistmisega on siin võimalik mõndagi korda saada.

Piirkonna põllumeestele tuleb selgitada norme- ja teiste pealepandud kohustuste täitmise vajadu- sest.

Kohalikel põllumajandusjuhtidel tuleb kõrgis küsimusis, mis kevadiste põllutööde õigeaegse s teostamiseks kohtadele üles korraldada, olla ligemaks nõuandjaks ja oma töö ning tegevusega eeskujaks. Kui ühel või teisel alal tuleb ette takistusi, tuleb olukorras informeerida valla põllumajandusjuhti ja vallavanemaid.

Kohaliku põllumajandusjuhti töö dukus on taga- tud, kui ta oma isikuga kujuneb eeskujaks ning suudab piirkonna põllumeestega luua usaldusliku vahetõrva.

Ristiku seemnesaagi kindlustamine

Meie heinakasvatuse tähtsaim päevaulesanne

Meie praegune põllupidamisviis viljavahel- dusliku külvikorraga sai kujuneda põlluheina- kasvatuse sisseseadmisest saadik. Põlluheina- kasvatuse on praegugi veel väheses kesapind- alaga viljavaheldussüsteemi aluseks.

Põlluheinakasvatust tähendab meil päämi- selt ristiku, ligemalt punase ristiku kasvatust ja põlluheinakasvatuse õnnestumine on seni eelkõige olnenud punase ristiku kordamine- kust. Nüüd on meil seljataga järjest 3 ristiku ja osalt ka timuti äpardumise aastat ja nende eelkäivate pärast ei saa ka käesolev kujuneda põlluheinale häaks aastaks. Selleks on olemasolevad heinaorased ja teise aasta heinakamar liig nõrgad ja nende kasutamise võimalused on äärmiselt väikesed. Hääd ristiku- seisu oleks aga meie põlluviljusele praegu ja lähemal aastal rohkem vaja kui kunagi varem. Meil on vajadus laiendada toidu- ja külvi- pilvinda ja vähendada mustkasa pindala — vähenedu sõnnikuhulga ja puuduva kun- stvõetise juures. Ikkä ristik võib aga põllule sama palju väärt olla kui keskmise sõnnika- väetis ja hein kõrviljades vahel annab võima- luse külvikorras läbi saada ka ilma must- kesata. Teislt poolt on meie loomade . . . suurendamine ja loomasöötmise parandamine võimalikuks saanud eeskätt põlluheinakas- vuse laiendamise tõttu. Meie paljukannatanud loomakasvatuse endisele järele aitamisel ja sellest edasi arendamiseks võiks jällegi kõige kiirema, abi saada põlluheinalt.

Kõlm viimast aastat on meie põlluheina- väljald aladest aladel olnud rohkem umb- rohu- kui ristikupõllud. Ristiku- seemnest oli puudus juba muulu, veel vähem on teda tä- navu ja see vähene on paratamatult väga umbrohune. Selle nappi ja umbrohuse seemne kiirviti saadud heinapõllul pole loota ka hääd seemet.

Kui normaalses olukorras võib olla õigus- tatud ristiku seemnetekitlades tagantjärele va- lik ühtlaselt külvatud põlluheinaväljal, siis ristiku- seemne praeguse nappuse ja madala puhtuselkvaliteedi juures on senist viisi toime- tades vähe lootust leida tulevat aastal või üle- tulevat aastal oma põllult seemnevõtmiseks

Lüga hiline noorus . . .

Käesoleva sõja ajal andis briti armee ülemjuh- taja kindral Ironside ühe oma ilmeid seletusi, et saksa armee pole palju väärt, kuna teda juhtivat noored kogemusteta kindralid. Sellest alates on saksa kaitsevägi Poolas, Skandinaavias, Prantsus- maal ja Leningradil ning Moskva värvatud näi- dund imetlevale maailmale, mida ta võib saavutada.

Ingismaal on vahepeal kasvanud arvamine, et oma „kojumeestega“ ja lubajastund kindralitega see sõda vaieldamatult kaotatakse. Kõige mitmekesis- mate vaheditega püütakse end sellest hädast pääs- ta. Igal hetkel kuulene juhtimise muutmise sõja- väes. Sõjaministri vahetati äsja koguni viiendat korda.

Uus sõjaministri, Mr. Grigg, tegi end populaar- seks seletusega: nii ei võivat enam edasi minna et armee on mingiks hooekandatsiks puupeadele. Senini olevat see olnud nii, et puupead, kuivõrd nad kuulsid headees perekondadesse, võeti noor- põlves ohvitserkonda ja edutati miiklaule, kuni nad muutusid vanadeks puupeadeks. Lõpuks nime- tati neid marssaliks ja pensioneeriti. Sellise juht- konnaga ei võivat saavutada briti armee aga min- git võitu.

Dots. J. Metsa

